

PRAWO I POSTĘPOWANIE RESTRUKTURYZACYJNE

Anna Hrycaj

BIBLIOTEKA SĄDOWA

PRAWO I POSTĘPOWANIE RESTRUKTURYZACYJNE

Anna Hrycaj

BIBLIOTEKA SĄDOWA

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 9 listopada 2018 r.

Recenzenci

Prof. dr hab. Feliks Zedler

Dr hab. Aleksander J. Witosz

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne i łamanie

Violet Design Wioletta Kowalska

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2019

ISBN: 978-83-8160-147-4

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	13
---------------------	----

ROZDZIAŁ 1

POJĘCIA OGÓLNE	15
----------------------	----

1. Uwagi ogólne o prawie restrukturyzacyjnym	15
1.1. Pojęcie prawa restrukturyzacyjnego	15
1.2. Przedmiot i cel prawa restrukturyzacyjnego	16
1.3. Nazwa prawa restrukturyzacyjnego	16
1.4. Funkcje prawa restrukturyzacyjnego	17
1.5. Zasady prawa restrukturyzacyjnego	18
1.5.1. Zasada równowagi i ochrony słusznych praw dłużnika i wierzycieli	19
1.5.2. Zasada dominacji grupowego (zbiorowego) interesu wierzycieli	20
1.5.3. Zasada medyjnego rozwiązywania konfliktu interesów	20
1.5.4. Zasada poszanowania zgodnej woli dłużnika i wierzycieli	20
1.6. Charakter norm i przepisów prawa restrukturyzacyjnego	21
1.7. Źródła prawa restrukturyzacyjnego	21
2. Uwagi ogólne o postępowaniu restrukturyzacyjnym	22
2.1. Pojęcie postępowania restrukturyzacyjnego	22
2.2. Rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych	23
2.2.1. Uwagi ogólne o przebiegu postępowań restrukturyzacyjnych – etapy, elementy wspólne, różnice	23
2.2.2. Podział postępowań restrukturyzacyjnych na postępowania <i>sensu stricto</i> oraz <i>sensu largo</i>	26
2.2.3. Podział postępowań restrukturyzacyjnych na postępowania prowadzone wyłącznie w sądzie i prowadzone częściowo poza sądem	26
2.2.4. Podział postępowań restrukturyzacyjnych z uwagi na osobę dłużnika	28
2.2.5. Podział postępowań restrukturyzacyjnych z uwagi na zakres środków zmierzających do restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika	30
2.3. Cel postępowania restrukturyzacyjnego	31
2.4. Zasady postępowania restrukturyzacyjnego	32
<i>Materiały źródłowe do rozdziału 1</i>	<i>32</i>
1. Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne (VII kadencja, druk sejm. 2824) – fragment	32
2. Statystyki postępowań restrukturyzacyjnych	35
3. Wybór właściwego rodzaju postępowania restrukturyzacyjnego	36

ROZDZIAŁ 2**PODMIOTOWY ZAKRES PRAWA RESTRUKTURYZACYJNEGO****(ZDOLNOŚĆ RESTRUKTURYZACYJNA) 37***Materiały źródłowe do rozdziału 2 39*

Informacja internetowa o restrukturyzacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
„Szpital Giżycki” 39

ROZDZIAŁ 3**PODSTAWY OTWARCIA POSTĘPOWANIA RESTRUKTURYZACYJNEGO 40**

1. Przesłanki pozytywne – niewypłacalność, zagrożenie niewypłacalnością 40

1.1. Niewypłacalność 40

1.2. Zagrożenie niewypłacalnością 41

2. Przesłanki negatywne 42

2.1. Pokrzywdzenie wierzycieli 42

2.2. Brak uprawdopodobnienia zdolności dłużnika do bieżącego zaspokajania
kosztów postępowania i zobowiązań powstałych po otwarciu postępowania
restrukturyzacyjnego 44

ROZDZIAŁ 4**WNIOSEK RESTRUKTURYZACYJNY I POSTĘPOWANIE W PRZEDMIOCIE****ROZPOZNANIA WNIOSKU 46**

1. Pojęcie wniosku restrukturyzacyjnego 46

2. Podmioty legitymowane do złożenia wniosku restrukturyzacyjnego 46

3. Treść wniosku 47

3.1. Wniosek o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego 47

3.2. Wniosek o zatwierdzenie układu 50

3.3. Wniosek o otwarcie postępowania układowego 50

3.4. Wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego 51

3.5. Uproszczony wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego 52

4. Zbieg wniosku restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości 52

5. Postępowanie w przedmiocie rozpoznania wniosku restrukturyzacyjnego 54

6. Postępowanie zabezpieczające 56

6.1. Środki zabezpieczenia majątku dłużnika w postępowaniu o otwarcie
postępowania układowego 56

6.2. Środki zabezpieczenia majątku dłużnika w postępowaniu o otwarcie
postępowania sanacyjnego 58

7. Postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego 58

Materiały źródłowe do rozdziału 3 i 4 60

1. Wzór sentencji postanowienia o otwarciu postępowania układowego 60

2. Zbieg wniosku restrukturyzacyjnego i wniosku o ogłoszenie upadłości;
pokrzywdzenie wierzycieli; oddalenie wniosku o otwarcie postępowania układowego
w przypadku braku wiarygodności spornych 61

ROZDZIAŁ 5**MATERIALNOPRAWNE SKUTKI OTWARCIA POSTĘPOWANIA**

RESTRUKTURYZACYJNEGO	65
1. Uwagi ogólne	65
2. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego co do osoby upadłego	65
3. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego co do majątku dłużnika	66
3.1. Zarząd majątkiem dłużnika po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego	66
3.2. Masa układowa i masa sanacyjna	67
3.3. Zakaz obciążania majątku dłużnika po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego ...	70
4. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego co do zobowiązań dłużnika	71
4.1. Skutki ogólne otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla zobowiązań dłużnika ...	71
4.1.1. Nieważność albo bezskuteczność niektórych postanowień umów, których stroną jest dłużnik	71
4.1.2. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla umów przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawartych w celu zabezpieczenia wierzytelności oraz z zastrzeżeniem własności rzeczy sprzedanej na rzecz sprzedającego	72
4.1.3. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla umów ramowych	72
4.1.4. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla wykonywania zobowiązań dłużnika	73
4.1.5. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla możliwości potrącania wzajemnych wierzytelności	74
4.1.6. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla zlecenia rozrachunku	75
4.1.7. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla umowy najmu i dzierżawy	76
4.1.8. Skutki otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego dla umowy kredytu, leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń, umów obejmujących licencje udzielone dłużnikowi oraz gwarancji lub akredytyw	77
5. Szczególne skutki otwarcia postępowania sanacyjnego	78
5.1. Szczególne skutki otwarcia postępowania sanacyjnego wobec majątku dłużnika	78
5.1.1. Możliwość sprzedaży składników majątku dłużnika ze skutkiem egzekucyjnym	78
5.1.2. Szczególne skutki otwarcia postępowania sanacyjnego dla spadków, do których powołany jest dłużnik	79
5.2. Bezskuteczność i zaskarżanie czynności dłużnika	79
5.2.1. Uwagi wprowadzające	79
5.2.2. Uwagi ogólne o bezskuteczności czynności prawnych dłużnika względem masy sanacyjnej	81
5.2.3. Czynności prawne dłużnika bezskuteczne wobec masy sanacyjnej z mocy samego prawa	82
5.2.4. Czynności prawne dłużnika bezskuteczne wobec masy sanacyjnej na podstawie postanowienia sędziego-komisarza	82
5.2.5. Skutki czynności prawnej bezskutecznej względem masy sanacyjnej	83
5.3. Szczególne skutki otwarcia postępowania sanacyjnego dla zobowiązań dłużnika	85
5.3.1. Odstąpienie od umowy wzajemnej	85
5.3.2. Szczególne skutki otwarcia postępowania sanacyjnego dla stosunków pracy	86

<i>Materiały źródłowe do rozdziału 5</i>	87
1. Skuteczność cesji wierzytelności przyszłej a otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego	87
2. Wypowiedzenie umów najmu	90

ROZDZIAŁ 6

WPŁYW POSTĘPOWANIA RESTRUKTURYZACYJNEGO NA POSTĘPOWANIA CYWILNE, ADMINISTRACYJNE, PRZED SĄDAMI POLUBOWNYMI ORAZ POSTĘPOWANIA EGZEKUCYJNE (PROCESOWE SKUTKI OTWARCIA POSTĘPOWANIA RESTRUKTURYZACYJNEGO)

1. Sprawy dotyczące masy układowej oraz masy sanacyjnej	92
2. Skutki prowadzenia postępowania o zatwierdzenie układu, w tym zawarcia umowy z nadzorcą układu dla prowadzonych postępowań	92
3. Skutki otwarcia przyspieszonego postępowania układowego dla toczących się postępowań	93
4. Skutki otwarcia postępowania układowego dla prowadzonych postępowań sądowych	94
5. Skutki otwarcia postępowania sanacyjnego dla prowadzonych postępowań	95
5.1. Wszczywanie postępowań przez zarządcę	98
5.2. Wszczywanie postępowań przez dłużnika	99
5.3. Wszczywanie postępowań przez wierzyciela	100
6. Skutki postępowań restrukturyzacyjnych dla postępowań egzekucyjnych	101
<i>Materiały źródłowe do rozdziału 6</i>	106
Pozycja prawna zarządcy w postępowaniu sanacyjnym w procesach z jego udziałem oraz koszty procesu	106

ROZDZIAŁ 7

PODMIOTY POSTĘPOWANIA RESTRUKTURYZACYJNEGO

1. Organy postępowania	109
1.1. Organy sądowe – sąd i sędzia-komisarz	109
1.1.1. Sąd	109
1.1.2. Sędzia-komisarz	111
1.2. Organy pozasądowe – nadzorca i zarządca	113
1.2.1. Uwagi ogólne, powołanie i czas pełnienia funkcji nadzorca sądowego i zarządcy	113
1.2.1.1. Uwagi ogólne	113
1.2.1.2. Uprawnienie do pełnienia funkcji nadzorca i zarządcy	114
1.2.1.3. Ustanowienie i skutki ustanowienia nadzorca układu	115
1.2.1.4. Powołanie i skutki powołania nadzorca sądowego i zarządcy	115
1.2.1.5. Czas pełnienia funkcji	116
1.2.1.6. Zmiana i wygaśnięcie funkcji nadzorca albo zarządcy	116
1.2.2. Odpowiedzialność nadzorca i zarządcy	117
1.2.2.1. Odpowiedzialność odszkodowawcza	117
1.2.2.2. Odpowiedzialność dyscyplinarna	117
1.2.3. Obowiązki nadzorca i zarządcy	118
1.2.3.1. Wspólne obowiązki nadzorca i zarządcy	118
1.2.3.2. Obowiązki nadzorca układu	119
1.2.3.3. Obowiązki nadzorca sądowego	119
1.2.3.4. Obowiązki zarządcy	119

1.2.4. Wynagrodzenie nadzorcy i zarządcy	121
1.2.4.1. Uwagi ogólne	121
1.2.4.2. Wynagrodzenie nadzorcy sądowego	121
1.2.4.3. Wynagrodzenie zarządcy	124
2. Uczestnicy postępowania	128
2.1. Uwagi ogólne	128
2.2. Dłużnik	128
2.3. Wierzyciele	129
2.1.1. Zgromadzenie wierzycieli	132
2.3.2. Rada wierzycieli	134
<i>Materiały źródłowe do rozdziału 8</i>	138
1. Sprawozdanie z czynności nadzorcy sądowego (załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17.12.2015 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania z czynności nadzorcy sądowego i zarządcy, wzoru sprawozdania rachunkowego i wzoru sprawozdania końcowego zarządcy, Dz.U. poz. 2214)	138
2. Sprawozdanie z czynności zarządcy (załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru sprawozdania z czynności nadzorcy sądowego i zarządcy, wzoru sprawozdania rachunkowego i wzoru sprawozdania końcowego zarządcy)	140
3. Sprawozdanie rachunkowe zarządcy (załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru sprawozdania z czynności nadzorcy sądowego i zarządcy, wzoru sprawozdania rachunkowego i wzoru sprawozdania końcowego zarządcy)	143

ROZDZIAŁ 8

SPIS WIERZYTELNOŚCI I SPIS WIERZYTELNOŚCI SPORNYCH	145
1. Spis wierzytelności	145
1.1. Uwagi ogólne	145
1.2. Wierzytelności ujmowane w spisie wierzytelności	146
1.3. Sporządzenie spisu wierzytelności	148
1.4. Zaskarżanie spisu wierzytelności	150
1.4.1. Zaskarżanie spisu wierzytelności w postępowaniu o zatwierdzenie układu	150
1.4.2. Zaskarżanie spisu wierzytelności w przyspieszonym postępowaniu układowym	150
1.4.3. Zaskarżanie spisu wierzytelności w postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym	150
1.5. Zatwierdzenie spisu wierzytelności	153
1.6. Wyciąg ze spisu wierzytelności jako tytuł egzekucyjny	154
2. Spis wierzytelności spornych	155
<i>Materiały źródłowe do rozdziału 8</i>	156
1. Spis wierzytelności (załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 17.12.2015 r. w sprawie określenia wzoru spisu wierzytelności oraz wzoru spisu wierzytelności spornych, Dz.U. poz. 2206)	156
2. Spis wierzytelności spornych (załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wzoru spisu wierzytelności oraz wzoru spisu wierzytelności spornych)	158

ROZDZIAŁ 9**RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA W POSTĘPOWANIU**

RESTRUKTURYZACYJNYM I POMOC PUBLICZNA NA RESTRUKTURYZACJĘ	160
1. Zagadnienia ogólne	160
2. Wstępny plan restrukturyzacyjny	161
3. Plan restrukturyzacyjny	162
3.1. Treść planu restrukturyzacyjnego	162
3.1.1. Opis przedsiębiorstwa dłużnika wraz z informacją o aktualnym oraz przyszłym stanie podaży i popytu w sektorze rynku, na którym przedsiębiorstwo działa	162
3.1.2. Analiza przyczyn trudnej sytuacji ekonomicznej dłużnika	163
3.1.3. Prezentacja proponowanej przyszłej strategii prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika oraz informacja na temat poziomu i rodzaju ryzyka	164
3.1.4. Pełny opis i przegląd planowanych środków restrukturyzacyjnych i związanych z nimi kosztów	164
3.1.5. Harmonogram wdrożenia środków restrukturyzacyjnych oraz ostateczny termin wdrożenia planu restrukturyzacyjnego	165
3.1.6. Informacja o zdolnościach produkcyjnych przedsiębiorstwa dłużnika, w szczególności o ich wykorzystaniu i redukcji	166
3.1.7. Opis metod i źródeł finansowania, w tym wykorzystania dostępnego kapitału, sprzedaży aktywów w celu finansowania restrukturyzacji, finansowych zobowiązań udziałowców i osób trzecich, w szczególności banków lub innych kredytodawców, wielkości udzielonej i wnioskowanej pomocy publicznej oraz pomocy <i>de minimis</i> lub pomocy <i>de minimis</i> w rolnictwie lub rybołówstwie i wykazania zapotrzebowania na nią	166
3.1.8. Projektowane zyski i straty na kolejne pięć lat oparte na co najmniej dwóch prognozach	167
3.2. Sporządzenie planu restrukturyzacyjnego w postępowaniu restrukturyzacyjnym i jego znaczenie w toku postępowania	167
3.2.1. Postępowanie o zatwierdzenie układu	167
3.2.2. Przyspieszone postępowanie układowe	168
3.2.3. Postępowanie układowe	169
3.2.4. Postępowanie sanacyjne	169
3.3. Wykonywanie planu restrukturyzacyjnego	170
4. Pomoc publiczna na restrukturyzację	170

ROZDZIAŁ 10

PRZYJĘCIE UKŁADU I JEGO SKUTKI	173
1. Istota i charakter prawny układu	173
2. Wierzytelności objęte układem	173
2.1. Wierzytelności objęte układem z mocy prawa	173
2.2. Wierzytelności nieobjęte układem	174
2.3. Wierzytelności objęte układem za zgodą wierzyciela	174
3. Propozycje układowe	175
3.1. Uwagi ogólne	175
3.2. Restrukturyzacja zobowiązań dłużnika wobec pracowników	177
3.3. Restrukturyzacja zobowiązań dłużnika stanowiących pomoc publiczną	177

3.4. Restrukturyzacja zobowiązań z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne	177
3.5. Restrukturyzacja zobowiązań wobec Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych	178
3.6. Restrukturyzacja zobowiązań niepieniężnych	178
4. Przyjęcie układu	178
4.1. Przyjęcie układu w postępowaniu o zatwierdzeniu układu	179
4.2. Przyjęcie układu w drodze głosowania na zgromadzeniu wierzycieli	179
5. Rozpoznanie układu	181
5.1. Zatwierdzenie układu	182
5.2. Odmowa zatwierdzenia układu	182
5.3. Umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego w razie stwierdzenia, że układ nie został przyjęty	183
6. Skutki układu	183
6.1. Skutki materialne układu	183
6.2. Skutki procesowe układu	184
6.3. Nadzór nad wykonaniem układu i wykonanie układu	184
7. Zmiana układu	184
8. Uchylenie i wygaśnięcie układu	185
9. Układ częściowy	186
9.1. Przebieg postępowania w celu zawarcia układu częściowego	187
9.2. Układ częściowy w postępowaniu o zatwierdzeniu układu	187
9.3. Układ częściowy w przyspieszonym postępowaniu układowym	188
9.4. Przyjęcie i skutki układu częściowego	188
<i>Materiały źródłowe do rozdziału 10</i>	189
Przykład propozycji układowych w układzie częściowym	189

ROZDZIAŁ 11

ZAKOŃCZENIE I UMORZENIE POSTĘPOWANIA RESTRUKTURYZACYJNEGO

1. Zakończenie postępowania restrukturyzacyjnego	193
2. Umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego	193
2.1. Obligatoryjne przesłanki umorzenia postępowania	193
2.2. Fakultatywne przesłanki umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego	194
3. Skutki zakończenia i umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego	194

ROZDZIAŁ 12

POJĘCIE I RODZAJE ODRĘBNYCH POSTĘPOWAŃ RESTRUKTURYZACYJNYCH

1. Postępowanie restrukturyzacyjne wobec deweloperów	196
2. Postępowanie restrukturyzacyjne wobec emitentów obligacji	197

ROZDZIAŁ 13

MIĘDZYNARODOWE POSTĘPOWANIE RESTRUKTURYZACYJNE

ROZDZIAŁ 14

KRAJOWY REJESTR ZADŁUŻONYCH I INFORMATYZACJA POSTĘPOWAŃ RESTRUKTURYZACYJNYCH

201

ROZDZIAŁ 15

PRZEBIEG POSTĘPOWAŃ RESTRUKTURYZACYJNYCH	204
1. Uwagi ogólne o przebiegu postępowań restrukturyzacyjnych	204
1.1. Dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego	204
1.2. Połączenie do wspólnego rozpoznania spraw restrukturyzacyjnych	205
1.3. Posiedzenia sądowe	206
1.4. Postępowanie dowodowe	207
1.5. Orzeczenia	208
1.6. Środki zaskarżenia	209
1.7. Koszty postępowania	211
2. Przebieg postępowania o zatwierdzenie układu	213
3. Przebieg przyspieszonego postępowania układowego	218
4. Przebieg postępowania układowego	220
5. Przebieg postępowania sanacyjnego	221
BIBLIOGRAFIA	223

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c.** – ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025 ze zm.)
- k.m.** – ustawa z 18.09.2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 2016 r. poz. 66 ze zm.)
- k.p.** – ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 917 ze zm.)
- k.p.c.** – ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1360 ze zm.)
- p.r.** – ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.)
- p.u.** – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.)
- p.u.n.** – ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2015 r. poz. 233 ze zm.) – w wersji obowiązującej do 1.01.2016 r.
- rozporządzenie 2015/848** – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/848 z 20.05.2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona) (Dz.Urz. UE L 141, s. 19, ze zm.)
- TFUE** – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 7.06.2016 r., s. 47)
- u.k.s.c.** – ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 300 ze zm.)
- u.k.w.h.** – ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2018 r. poz. 1916)

Publikatory orzecznictwa i czasopisma

- DR** – Doradca Restrukturyzacyjny
- OSNC** – Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
- OSP** – Orzecznictwo Sądów Polskich
- PiP** – Państwo i Prawo
- PPH** – Przegląd Prawa Handlowego

Rozdział 1

POJĘCIA OGÓLNE

1. Uwagi ogólne o prawie restrukturyzacyjnym

1.1. Pojęcie prawa restrukturyzacyjnego

Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi problematykę niewypłacalności przedsiębiorców oraz osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej, są ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe¹ oraz ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne².

Prawo restrukturyzacyjne wspólnie z prawem upadłościowym stanowi kompleksową regulację prawną³, której przedmiotem są relacje pomiędzy niewypłacalnym lub zagrożonym niewypłacalnością dłużnikiem a jego wierzycielami⁴.

Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe ma charakter samodzielny i niezależny; nie stanowi części prawa handlowego *sensu stricto*, aczkolwiek można je zaliczyć do prawa handlowego *sensu largo*⁵ (prawa gospodarczego⁶)⁷.

¹ Dz.U. z 2017 r. poz. 2344 ze zm.

² Dz.U. z 2017 r. poz. 1508 ze zm.

³ Kompleksową regulacją prawną jest zespół norm odnoszących się do jednego przedmiotu, które z systemowego punktu widzenia należą do różnych gałęzi prawa. Na temat znaczenia terminu „kompleksowa regulacja prawna” por. Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne – część ogólna*, Warszawa 2013, s. 5.

⁴ Tak A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6, *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2016, s. 7.

⁵ Na temat wyróżnienia prawa handlowego *sensu stricto* oraz *sensu largo* por. S. Włodyka [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 1, *Prawo handlowe – część ogólna*, red. S. Włodyka, Warszawa 2009, s. 32, który wskazuje, że koncepcja prawa handlowego *sensu largo* zakłada objęcie całości problematyki prawnej podporządkowanej wspólnemu mianownikowi w postaci przedsiębiorcy i jego przedsiębiorstwa oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

⁶ Na temat pojęcia i charakteru prawa gospodarczego zob.: S. Włodyka, *Problem struktury prawa*, PiP 1995/4, s. 20; C. Kosikowski, *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, Warszawa 2010, s. 38 i n.; C. Żuławska, *Zasady prawa gospodarczego prywatnego*, Warszawa 2007, s. 1 i n.

⁷ Por. M. Koenner, *Likwidacja upadłościowa*, Kraków 2006, s. 21–22, który na gruncie Prawa upadłościowego i naprawczego w brzmieniu obowiązującym przed 1.01.2016 r. zakwalifikował prawo upadłościowe jako część prawa handlowego.

1.2. Przedmiot i cel prawa restrukturyzacyjnego

Prawo restrukturyzacyjne reguluje:

- 1) zasady zawierania przez dłużnika niewypłacalnego lub zagrożonego niewypłacalnością układu z wierzycielami, jak również skutki zawartego układu – art. 1 pkt 1 p.r., oraz
- 2) zasady przeprowadzania działań sanacyjnych, tj. czynności prawnych i faktycznych, które zmierzają do poprawy sytuacji ekonomicznej dłużnika i mają na celu przywrócenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy jednoczesnej ochronie przed egzekucją – art. 1 pkt 2 p.r. w zw. z art. 3 ust. 6 p.r.

Przedmiotem prawa restrukturyzacyjnego nie jest restrukturyzacja przedsiębiorstwa dłużnika rozumiana jako proces ekonomiczny, tj. zespół działań podejmowanych w celu osiągnięcia poprawy wyników finansowych i sytuacji rynkowej przedsiębiorstwa⁸.

Restrukturyzacja, w rozumieniu ustawy (art. 3 ust. 1 p.r.), oznacza wyłącznie:

- a) zawarcie układu z wierzycielami,
- b) w przypadku postępowania sanacyjnego – zawarcie układu z wierzycielami oraz przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli.

Przedmiotem regulacji Prawa restrukturyzacyjnego z zakresu faktycznej restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika są więc jedynie działania sanacyjne rozumiane zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 6 p.r.

Celem Prawa restrukturyzacyjnego jest stworzenie instrumentów prawnych pozwalających na rozwiązanie sytuacji kryzysowej dłużnika wynikającej z jego niewypłacalności bądź zagrożenia niewypłacalnością i związanego z tym konfliktu z wierzycielami w sposób, który, aktywnie angażując wierzycieli w zarządzanie przebiegiem postępowania restrukturyzacyjnego, zabezpieczy ich słuszne prawa (art. 3 ust. 1, art. 8 ust. 1 i 2, art. 12 ust. 3 p.r.) i umożliwi uniknięcie upadłości dłużnika (art. 3 ust. 1 p.r.), a w postępowaniu sanacyjnym umożliwi przywrócenie dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań (argument z art. 326 ust. 3 p.r.), czego efektem końcowym będzie zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika jako całości⁹.

1.3. Nazwa prawa restrukturyzacyjnego

W polskim prawie do niedawna używano nazwy „prawo upadłościowe i naprawcze”¹⁰. Po reformie dokonanej ustawą – Prawo restrukturyzacyjne nazwa „prawo upadłościowe” została zarezerwowana dla regulacji dotyczących postępowania zbiorowych

⁸ Tak A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6, s. 10.

⁹ Tak A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6, s. 21–22.

¹⁰ Por. również rozważania dotyczące nazwy ustawy zawarte w uzasadnieniu do projektu ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze przygotowanego przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości, Warszawa 2001.

obejmujących likwidację majątku dłużnika. Dla regulacji dotyczących zawierania układu z wierzycielami w ramach postępowań zbiorowych opartych na niewypłacalności lub zagrożeniu niewypłacalnością dłużnika przyjęto określenie „prawo restrukturyzacyjne”. W uzasadnieniu projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne¹¹ wskazano, że „Nazwa «Prawo restrukturyzacyjne» w sposób odpowiedni opisuje przedmiot ustawy, którym są restrukturyzacja przedsiębiorstwa dłużnika i zawarcie układu z wierzycielami, obejmując przy tym swoim zakresem wszystkie cztery przewidziane nią postępowania. Przyjęta nazwa nie odwołuje się do nazwy żadnego z regulowanych ustawą postępowań, ale stanowi określenie zbiorcze, które jednocześnie wskazuje, że postępowania restrukturyzacyjne nie ograniczają się wyłącznie do zawarcia układu z wierzycielami, ale w celu zawarcia i wykonania układu obejmują również wiele instrumentów służących restrukturyzacji przedsiębiorstwa dłużnika”.

1.4. Funkcje prawa restrukturyzacyjnego

Funkcje prawa to społeczno-gospodarcze efekty uchwalenia i stosowania określonej regulacji normatywnej.

Prawo restrukturyzacyjne spełnia następujące funkcje:

- a) funkcję sanacyjną,
- b) funkcję windykacyjną,
- c) funkcję profilaktyczną,
- d) funkcję wychowawczą¹².

Funkcja sanacyjna Prawa restrukturyzacyjnego wyraża się w umożliwieniu dłużnikowi skutecznej restrukturyzacji przedsiębiorstwa poprzez zapewnienie czasowej ochrony przed wierzycielami i umożliwienie restrukturyzacji zobowiązań w drodze zawarcia układu. Prawo restrukturyzacyjne, przez wprowadzenie czterech postępowań restrukturyzacyjnych i zróżnicowanie rozwiązań regulujących ich przebieg, daje instrumenty odpowiednie i korzystne dla różnych kategorii dłużników z uwzględnieniem różnego stopnia zadłużenia, intensywności kryzysu bądź konfliktu z wierzycielami.

Obok funkcji sanacyjnej, przepisy Prawa restrukturyzacyjnego realizują funkcję windykacyjną. Skutkiem obowiązywania i stosowania Prawa restrukturyzacyjnego jest bowiem odzyskiwanie części należności od dłużników. Postępowania restrukturyzacyjne z założenia mają doprowadzić do zaspokojenia wierzycieli w drodze wykonania zawartego i zatwierdzonego przez sąd układu. Prawo restrukturyzacyjne ma

¹¹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne (VII kadencja, druk sejm. 2824), <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/druk.xsp?nr=2824> (dostęp: 24.09.2018 r.) – dalej jako „uzasadnienie projektu” lub „uzasadnienie projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne”.

¹² Tak A. Hrycaj [w:] *System Prawa Handlowego*, t. 6, s. 22.

Anna Hrycaj – profesor nadzwyczajny Uczelni Łazarskiego; sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie z kilkunastoletnim doświadczeniem orzecznictwym w sprawach upadłościowych; dyrektor Instytutu Prawa Upadłościowego, Restrukturyzacyjnego i Badań nad Niewypłacalnością Uczelni Łazarskiego w Warszawie; wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz aplikacji radcowskiej, adwokackiej i komorniczej; członek zarządu Stowarzyszenia Sędziów Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych; w 2012 r. ekspert Komisji Europejskiej ds. nowelizacji europejskiego prawa upadłościowego; od 2013 r. przewodnicząca zespołu powołanego przez Ministra Sprawiedliwości ds. przygotowania projektów ustaw z zakresu prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego; członek Komitetu Sterującego projektu Krajowego Rejestru Zadłużonych; członek Judicial Wing of INSOL Europe; autorka i współautorka wielu publikacji dotyczących postępowania cywilnego i egzekucyjnego oraz prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego.

Książka stanowi kompleksowe opracowanie problematyki restrukturyzacji przedsiębiorstw w postępowaniach restrukturyzacyjnych prowadzonych na podstawie ustawy z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne. W publikacji przedstawiono podstawy otwarcia postępowań restrukturyzacyjnych, ich skutki oraz przebieg.

Autorka przybliży m.in.:

- istotę układu zawieranego przez dłużnika z wierzycielami,
- zakres obowiązywania układu oraz
- przesłanki jego uchylecia lub zmiany.

W przystępny sposób przekazuje wiedzę dotyczącą omawianej problematyki, wzbogacając ją praktycznymi wskazówkami. Prezentowane zagadnienia są zilustrowane przykładami oraz orzeczeniami sądów restrukturyzacyjnych.

Opracowanie będzie pomocą dla doradców restrukturyzacyjnych oraz osób, które zajmują się obsługą prawną przedsiębiorstwa w kryzysie.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUPER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8160-147-4

